

POSTANOWIENIE

Dnia 9 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z wniosku E. K.
przy uczestnictwie F. K. i D. K.
o stwierdzenie zasiedzenia,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 9 października 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestników postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w Z.
z dnia 25 października 2017 r., sygn. akt [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania**
- 2) oddała wniosek wnioskodawczyni o zasądzenie na jej rzecz
od uczestników postępowania kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 23 lutego 2017 r. Sąd Rejonowy w H. stwierdził, że wnioskodawczyni E. K. nabyła przez zasiedzenie z dniem 3 maja 2009 r. własność bliżej opisanej nieruchomości, stanowiącej fragment pasa gruntu o powierzchni 0,0134 ha, położonego na granicy dzielącej nieruchomości wnioskodawczyni i uczestników oraz umorzył postępowanie w pozostałym zakresie. Apelacja uczestników F. K. i D. K. została oddalona postanowieniem Sądu Okręgowego w Z. z dnia 25 października 2017 r. W związku ze skargą kasacyjną uczestników,

przypomnienia wymaga, że skarga ta jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolę „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Uczestnicy oparli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przyczynach objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Istotne zagadnienie prawne dotyczy kwestii, czy możliwe jest przyjęcie posiadania samoistnego przez stale zamieszkałego poza granicami kraju właściciela sąsiedniej nieruchomości w sytuacji całkowitej bierności tej osoby w zakresie korzystania z przedmiotu zasiedzenia. Z tym problemem powiązane zaś są kolejne zagadnienia: czy rodzice wnioskodawczyni korzystający ze służebności mieszkania na jej nieruchomości, byli uprawnieni do posiadania przygranicznego pasa gruntu w imieniu i na rzecz wnioskodawczyni, oraz czy można przyjąć, że zasiedzenie przygranicznego pasa gruntu zaczęło biec od dnia następnego po formalnym przekazaniu w drodze darowizny nowo utworzonej nieruchomości na rzecz córki bez jakiegokolwiek czynności faktycznej związanej z objęciem w posiadanie. Kolejna wątpliwość skarżących dotyczy problemu zaliczenia do okresu zasiedzenia czasu posiadania przez poprzedniego posiadacza w sytuacji nie objętej hipotezą art. 176 § 2 k.c.

W nawiązaniu do tak sformułowanych przyczyn kasacyjnych należy przypomnieć, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego

abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu Sądowi Najwyższemu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego na podstawie art. 390 k.p.c., przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji postawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi na przyczynie wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. obligowało skarżących do wyszczególnienia wątpliwości interpretacyjnych odnoszących się do wskazanych przez nich przepisów, określenia, że mają poważny charakter, a ich rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy, a także do przytoczenia rozbieżnych orzeczeń wywołanych niejednołitą oceną prawną podobnych stanów faktycznych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r., I CSK 11/08; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ.).

Przedstawione przez skarżących kwestie, będące w ich ocenie, istotnymi zagadnieniami prawnymi, nie mają takiego charakteru, albowiem są w istocie bezpośrednimi pytaniami o sposób rozstrzygnięcia sprawy. Skonfrontowanie przedstawionych wątpliwości z motywami zaskarżonego orzeczenia wskazuje, że pomimo kazuistycznego sformułowania, pozostają one w oderwaniu od ustaleń faktycznych i ocen prawnych Sądów *meriti*. Skarżący pominęli bowiem wskazane przez Sąd Okręgowy w motywach zaskarżonego orzeczenia formy manifestowania przez wnioskodawczynię i jej poprzedników prawnych, stanu władania spornym fragmentem gruntu położonym na granicy nieruchomości. Na płaszczyźnie poczynionych przez Sądy *meriti* szczegółowych ustaleń faktycznych, którymi Sąd Najwyższy jest związany w postępowaniu kasacyjnym (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), nie ma także racjonalnej potrzeby odniesienia się przez Sąd Najwyższy po raz kolejny do problematyki wykładni art. 176 k.c., w zakresie odnoszącym się do kwestii przeniesienia posiadania, uzasadniającego zaliczenie okresu posiadania przez poprzednika prawnego osoby zasiadającej

nieruchomość, ponieważ została ona dostatecznie wyjaśniona w dotychczasowej judykaturze Sądu Najwyższego oraz literaturze przedmiotu. W orzeczeniach Sądu Najwyższego wielokrotnie wskazywano, że do przeniesienia posiadania może dojść w każdy ze sposobów wskazanych w art. 348-351 k.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z 10 listopada 1999 r., I CKN 201/98, OSNC 2000, Nr 5, poz. 93, z dnia SN z 13 kwietnia 2000 r., III CKN 859/99, nie publ., z dnia 23 listopada 2004 r., III CK 382/03, OSNC 2005, nr 7-8, poz. 147, i z dnia 18 maja 2007 r., I CSK 64/07, nie publ. i postanowienie z dnia 15 czerwca 2016 r., II CSK 630/15, nie publ.).

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. Sąd Najwyższy nie uwzględnił wniosku skarżącej o zasądzenie na jej rzecz od uczestników kosztów postępowania kasacyjnego. Wniosek ten został zamieszczony w piśmie procesowym złożonym po upływie terminu określonego w art. 398⁷ § 1 zd. pierwsze k.p.c., nie stanowiącym zatem, w świetle utrwalonego poglądu Sądu Najwyższego, odpowiedzi na skargę kasacyjną i nie wywołującym skutków z nią związanych, także w zakresie zawartego w nim wniosku o przyznanie kosztów związanych z jej sporządzeniem i wniesieniem (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 października 1998 r., III CKN 805/98, OSNC 1999, Nr 4, poz. 79 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2002 r., IV CKN 1071/00, OSNC 2003 Nr 9, poz. 120).

jw